

This project is co-financed by the European Union through the Hungary-Croatia IPA Cross-border Co-operation Programme

Projekt ECOTOP / Project ECOTOP / ECOTOP projekt

0 projektu

Projekt Ecotop se provodi u sklopu IPA programa prekogranične suradnje
Hrvatska-Mađarska 2007-2013

Ukupni proračun projekta: 228.546,02 €

Vrijeme provedbe projekta: 1. 10. 2013. - 30. 9. 2014.

Trajanje projekta: 12 mjeseci

Glavni partner: Trgovačka i industrijska komora Zalske županije

Partneri u projektu:

Trgovačka i industrijska komora Zalske županije

Trgovačka i industrijska komora Somogy županije

Sveučilište u Kapošvaru

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

Hrvatska agencija za hranu

About the project

Project Ecotop is implemented within Hungary-Croatia IPA Cross-border
Cooperation Programme 2007-2013

Total project budget: 228.546,02 €

Project implementation period: 1. 10. 2013 - 30. 9. 2014

Project duration: 12 months

Lead beneficiary: Chamber of Commerce and Industry of Zala county

Project partners:

Chamber of Commerce and Industry of Zala county, Zalaegerszeg

Somogy Chamber of Commerce and Industry, Kaposvár

Kaposvár University, Kaposvár

Križevci College of Agriculture, Križevci

Croatian Food Agency, Osijek

A projektről

Az Ecotop projekt a Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló
Együttműködési Program 2007-2013 keretében valósul meg

Projekt teljes költségvetése: 228.546,02 €

Projekt időtartama: 1. 10. 2013 - 30. 9. 2014

Projekt megvalósítás ideje: 12 hónap

Vezető partner: Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Projekt partnerek:

Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara

Kaposvári Egyetem

Križevci Mezőgazdasági Főiskola

Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség

Najviši vrh Kalnika / Highest peak of Kalnik mountain / Kalnik legmagasabb csúcsa - Foto / Photo by Dalibor Brlek

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima / Milislava Demerca 1, Križevci / E-mail: uprava@vguk.hr / Web: www.vguk.hr

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima predstavlja kontinuitet obrazovanja u poljoprivredi od 1860., kada je 19. studenoga započelo s radom Kraljevsko gospodarsko i šumarsko učilište, najstarije poljoprivredno i šumarsko učilište u jugoistočnoj Europi.

Godine 1902. osnovano je Više gospodarsko učilište u Križevcima koje je tako postalo prva visokoškolska poljoprivredna ustanova u Hrvatskoj.

Od 2005. Učilište je uskladilo studijske programe s principima Bolonjske deklaracije i tako postalo dio jedinstvenog europskog visokoškolskog prostora. Uveden je ECTS bodovni sustav te je omogućeno studiranje u dva ciklusa (3+2):

Stručni studij Poljoprivreda (tri godine, 180 ECTS bodova)

Stručni studij Poljoprivreda izvodi se kao redoviti i izvanredni studij iz biotehničkoga znanstvenog područja, polja poljoprivreda s tri studijska smjera:

- *Bilinogojstvo*
- *Zootehnika*
- *Menadžment u poljoprivredi*

Specijalistički diplomski stručni studiji (dvije godine, 120 ECTS bodova)

Učilište ima dva specijalistička diplomatska stručna studija koji se izvode kao izvanredni studij:

- *Specijalistički diplomski stručni studij Poljoprivreda, biotehničko znanstveno područje, polje poljoprivreda, s jednim usmjerenjem Održiva i ekološka poljoprivreda*
- *Specijalistički diplomski stručni studij Menadžment u poljoprivredi, društveno znanstveno područje, polje ekonomija*

Učilište ima bogatu međunaodnu suradnju s brojnim inozemnim fakultetima, te već niz godina uspješno sudjeluje u Erasmus programu mobilnosti nastavnika i studenata.

Stoka na ispaši u blizini Balatona / Cattle grazing on the open meadows near Balaton lake / Szarvasmarha legeltetés a Balaton mellett - Foto / Photo by Tóth Szabolcs

Trgovačka i industrijska komora Zalske županije

Trgovačka i industrijska komora Zalske županije / Zalaegerszeg, 24 Petofi ulica / E-mail: zmkik@zmkik.hu / Web: www.zmkik.hu

Trgovačka i industrijska komora Zalske županije djeluje od 1995. u obliku jedinice lokalne samouprave zadužene za gospodarstvo. Od svog osnutka 1995. do listopada 2000. komora je pružila savjetodavne usluge u preko 28 000 poduzeća. Savjetovanje se poglavito odnosilo na sljedeće: gospodarski razvoj, promociju prodaje, usavršavanje, administraciju i verifikaciju dokumenata. Temeljem odluke predsjedništva Trgovačke i industrijske komore Zalske županije uspostavljena je prva regionalna organizacija u Mađarskoj. Svi gradovi unutar županije su odabrali regionalno

rukovodstvo i uspostavili podružnice u gradovima Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Lenti i Zalaszentgrot.

Komora provodi aktivnosti definirane zakonom. U pravilu komora svojim članovima osigurava pristup informacijama o tome kako poboljšati poziciju na tržištu, poslovnu učinkovitost i sl. Tradicionalna funkcija komore uključuje poslove vezane uz gospodarski razvoj. Ovdje se poglavito misli na razvoj infrastrukture potrebne za provedbu gospodarskih aktivnosti, poboljšanje sustava vanjske trgovine, te organizaciju sajmova i izložbi.

Sveučilište u Kapošvaru

Sveučilište u Kapošvaru / Kaposvár, 40. Guba Sandor street /
E-mail: nagy.monika@ke.hu / Web: www.ke.hu

Sveučilište u Kapošvaru posvećeno je kontinuiranom napretku kao odgovoru na promjene u svijetu gospodarstva, tehnologije i znanosti, a istovremeno potiče inovativnost u obrazovanju. Sveučilište posjeduje mogućnost prilagodbe zahtjevima tržišta rada i vjeruje da će imati utjecaja na trendove i uvjete iz tog segmenta, te da će na svoje studente prenijeti raznolika znanja i učiniti ih kompetitivnijima na tržištu rada. Osim stručnih obrazovnih programa, važan aspekt rada sveučilišta je jačanje vještina, sposobnosti i praktičnog znanja studenata.

MAB je 2006. godine Sveučilištu Kapošvar dodijelio "A" kvalifikaciju, te su tom prilikom naglašene raznorodne aktivnosti i dinamični napredak. Uspješno je uspostavljena visoka razina istraživanja vezanog uz obrazovanje, infrastrukturu, te osobni i stručni razvoj.

Postoji uspješna suradnja između fakulteta, kao i odlični tehnički uvjeti, pa nije bilo problema kod promjene obrazovnog sustava u linearni.

Sveučilište u Kapošvaru ima 4 fakulteta koji nude različite studentske programe. Postoje viša stručna usavršavanja i usavršavanja u području poljoprivrede, umjetnosti, društvenih znanosti, filozofije i pedagogije. Zainteresirani studenti mogu birati između studija za sveučilišnog prvostupnika ili magistra, ili mogu pohađati programe stručnog usavršavanja. Studenti koji završe studij na našem sveučilištu stječu stručni naziv inženjera za okoliš, stručnjaka za financije, glumca ili glumice, te nastavnika u području medicinskih znanosti. Osim toga, možete završiti izobrazbu za sportskog trenera u konjaništvu, što omogućava Konjička Akademija Pannon.

Zahvaljujući Bolonjskom sustavu, studenti koji žele nastaviti svoje obrazovanje mogu pohađati dva doktorska studija.

Sveučilište se uvijek prilagođava očekivanjima na tržištu rada, pokušava sačuvati tradicionalne vrijednosti i osnovati nove fakultete na kojima studenti mogu steći teoretska i praktična znanja. SOCRATES program Europske Unije započeo je 1995., a podržava obrazovanje u vrtićima, učenje jezika, tradicijsko obrazovanje i obrazovanje odraslih na svim razinama. ERASMUS program (program mobilnosti studenata i nastavnog osoblja) pomaže razvoju višeg obrazovanja. Mađarski fakulteti su se po prvi puta mogli prijaviti 1997. Sveučilište u Kapošvaru se među prvima prijavilo na ERASMUS program.

Različak / Cornflower / Imola - Foto / Photo by Tóth Szabolcs

Trgovačka i industrijska komora Šomođske županije

Trgovačka i industrijska komora Šomođske županije / H-7400 Kaposvár, Anna u. 6 /
Email: skik@skik.hu / Web: www.skik.hu

Trgovačka i industrijska komora Šomođske županije utemeljena je 1994. odlukom gospodarskih komora i ima status obaveznog članstva. Ova javna institucija djeluje na temelju načela suradnje. Obavezno članstvo je u studenom 2000. promijenjeno u dobrovoljno.

Odgovornost Komore je omogućiti gospodarski razvoj u suradnji s lokalnim vlastima, te osigurati jednake uvjete na tržištu, gospodarsku aktivnost i realizaciju zajedničkih interesa. Komora vodi i administrativne zadaće kao što su stručno usavršavanje, pružanje pristupa važnim dokumentima, rad savjetodavnog odbora, registracija građevinskih tvrtki i sl. Trgovačka i industrijska komora ima važnu ulogu u razvoju dualnog sustava usavršavanja i nadzora praktične izobrazbe, pa stoga stavlja naglasak na aktivnosti vezane uz savjetovanje oko odabira zanimanja i karijere. Trgovačka i industrijska komora Šomođske županije djeluje kao servisni centar za poslovne aktivnosti unutar županije. Različite aktivnosti i usluge se razvijaju i proširuju u skladu sa stvarnim potrebama gospodarskih subjekata. Osim centra u Kapošvaru, usluge komore su dostupne u još tri grada: Siófoku, Marcali i Nagyatádu.

Hrvatska agencija za hranu

Hrvatska agencija za hranu / Ivana Gundulića 36b, Osijek / E-mail: info@hah.hr / Web: www.hah.hr

Hrvatska agencija za hranu (HAH) je pravna osoba čija je djelatnost, ustroj i način rada uređen Zakonom o hrani (NN 81/13), Statutom Hrvatske agencije za hranu i drugim općim aktima Hrvatske agencije za hranu. Osnivač Hrvatske agencije za hranu je Vlada Republike Hrvatske. HAH je osnovan Zakonom o hrani iz 2003. godine, a službeno je započeo s radom početkom siječnja 2005. godine. Sjedište HAH-a je u Osijeku. Za rad i zakonitost rada Hrvatske agencije za hranu odgovara ravnatelj, koji ju ujedno predstavlja i zastupa. Sredstva za rad HAH-a osiguravaju se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Hrvatska agencija za hranu obavlja znanstvene i stručne poslove iz područja sigurnosti hrane i hrane za životinje, te je nacionalna referentna točka za procjenu rizika u području sigurnosti hrane i hrane za životinje. U obavljanju svoje djelatnosti HAH primjenjuje načela neovisnosti, transparentnosti i povjerljivosti.

Djelatnost Hrvatske agencije za hranu čine sljedeći poslovi i zadaci:

- znanstvena procjena rizika u području sigurnosti hrane i hrane za životinje,
- izrada znanstvenih studija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje,
- davanje znanstvenih mišljenja na zahtjev nadležnih tijela, po službenoj dužnosti ili na zahtjev trećih zainteresiranih strana za njihove potrebe,
- davanje stručnih mišljenja te pružanje znanstvene i tehničke pomoći nadležnim tijelima u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, kvalitete hrane i hrane za životinje, u pitanjima prehrane ljudi, u pitanjima koja se odnose na stavljanje na tržište nove hrane, hrane obogaćene nutrijentima, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane za životinje za posebne hranidbene namjene i GM hrane i hrane za životinje, pitanjima vezanim uz zdravlje i zaštitu životinja te biljno zdravlje,
- izrada inicijalne procjene rizika (kao kontakt točka HR RASFF sustava),
- prikupljanje i analiza rezultata službenih kontrola i ostalih podataka u svrhu karakteriziranja i praćenja rizika koji imaju izravan ili neizravan utjecaj na sigurnost hrane i hrane za životinje,
- identifikacija i karakterizacija rizika te rizika u nastajanju,
- uspostava i koordiniranje nacionalne mreže institucija uključenih u sustav sigurnosti hrane i hrane za životinje u Republici Hrvatskoj,
- razvoj i primjena jedinstvene metodologije procjene rizika u području sigurnosti hrane i hrane za životinje,

- edukacija zainteresiranih strana i izdavanje edukativnih materijala vezano za opasnosti i rizike koji potječu od hrane i hrane za životinje,
- obavještanje javnosti o pitanjima u okviru svoje djelatnosti,
- izvođenje neovisnih zaključaka i izražavanje stavova u pitanjima iz svoje djelatnosti te pružanje brzih, pouzdanih, objektivnih i razumljivih informacija javnosti i zainteresiranim stranama,
- suradnja u promicanju učinkovite povezanosti funkcija upravljanja rizikom, procjene rizika i komunikacije o riziku.

HAH surađuje s institutima, zavodima, akademskom zajednicom, laboratorijima i drugim pravnim osobama uključenim u sustav sigurnosti hrane i hrane za životinje u Republici Hrvatskoj. Hrvatska agencija za hranu surađuje i s državama članicama Europske unije te s međunarodnim institucijama i organizacijama koje imaju slične zadaće.

Hrvatska agencija za hranu kontakt je točka za suradnju s Europskom agencijom za sigurnost hrane (EFSA) u području procjene rizika, a podatke i informacije dobivene od EFSA-e dostavlja nadležnim tijelima.

Sjedište Hrvatske agencije za hranu / Headquarters of the Croatian Food Agency / Horvát Élelmiszer Ügyvérség székhelye - Foto / Photo by HAH

Panorama Križevaca / Panoramic view of Križevci / Križevci panorámája - Foto / Photo by Zdenko Balog

Project partners

Križevci College of Agriculture

Križevci College of agriculture / Milislava Demerca 1, Križevci / E-mail: uprava@vguk.hr / Web: www.vguk.hr

Križevci College of Agriculture represents continuity in agricultural education since 1860, when the Royal agriculture and forestry college was founded, the oldest agriculture and forestry college in south-east Europe. In 1902 Križevci higher agricultural college was founded and became the first higher education institution in the field of agriculture in Croatia.

In 2005 the College adjusted its study programmes in line with Bologna declaration and thus became a part of the unique European higher education area. The ECTS credit system was introduced enabling the study programmes to be administered in two cycles (3+2)

Professional study programme Agriculture (three years, 180 ECTS credits)

Professional study programme Agriculture is administered as full time and part time study programme in the scientific branch of life sciences, field of agriculture with three fields of study:

- *Plant production*
- *Zootechnics*
- *Management in agriculture*

Specialist graduate professional study programmes (two years, 120 ECTS credits)

The College offers two specialist graduate professional study programmes administered as part-time study programmes:

- *specialist graduate professional study programme Agriculture, scientific branch of life sciences, field of agriculture, with one specific field of study: Sustainable and organic agriculture*
- *specialist graduate professional study programme Management in agriculture, social sciences, field of economics*

The college has a well developed international cooperation with numerous foreign faculties, and successfully participates in Erasmus programme of student and staff mobility.

Chamber of Commerce and Industry of Zala County

Chamber of Commerce and Industry of Zala County / Zalaegerszeg, 24 Petöfi street /
E-mail: zmkik@zmkik.hu / Web: www.zmkik.hu

The Chamber of Commerce and Industry of Zala County has been operating since 1995 as public body in the form of local self-government unit responsible for economy. From its establishment 1995 until October 2000 the chamber provided economic advocacy for 28,000 enterprises in the following fields: economic development, trade promotion, training, administration, document verification. Based on the decision of the Presidency of the Chamber of Commerce and Industry of Zala County, it was the first institution to build up its regional organization in Hungary. All cities in the county elected their regional management and established local branch offices in Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Lenti and in Zalaszentgrot.

The Chamber carries out the tasks set by the law: in general, it provides information to the members in order to improve their market opportunities, business efficiency, etc. Tasks related to the development of the economy are the traditional functions of chambers. These include: development of the infrastructure of economic activities, improvement of the system of foreign economic conditions, organization of fairs and exhibitions.

Jezero Hévíz / Lake Hévíz / Hévízi tó - Foto / Photo by Hévízi Turisztikai Nonprofit Kft.

Káli bazen, jezero Kornyi / Káli basin, lake Kornyi / Káli-medence, Kornyi-tó - Foto / Photo by Somlai Szilárd

Kaposvár University

Kaposvár University / Kaposvár, 40. Guba Sandor street / E-mail: nagy.monika@ke.hu / Web: www.ke.hu

Kaposvár University is committed to continuous improvement in response to the world's changing economic, technological and scientific life, and at the same time it encourages innovation in education. It is capable of adjusting to the requirements of the labor market, trusting that it will in turn influence the requirements and trends of the same by transferring versatile and competitive knowledge to its students. In addition to professional education, it is an important aspect to enhance the skills, abilities and practical expertise of its students.

MAB rated the Kaposvár University in 2006 and gave "A" qualification for the university. It underlined dynamic progress and multi-faceted activities. Higher education, infrastructural, personal and factual research have been established successfully.

The university has fruitful cooperation with other faculties with excellent technical conditions, and it was not a problem to change the education system to linear one.

Kaposvár University has 4 faculties, which provide various training programmes for applicants. The university offers vocational training, and training in agriculture, art, social sciences, philoso-

phy and pedagogy. The applicant can choose between bachelor, master and professional trainings. Our students who finish their studies become environmental engineers, financial workers, actors or actresses and medicinal educators. In addition, the university offers sport trainer course and intermediate coach training course, which are provided by Pannon Horse Academy. Thanks to Bologna System, those students who would like to continue their studies can get their Phd level in two doctoral schools. The university always defers to expectation of labour market, tries to preserve traditional values and founds new faculties, enabling the students to get practical and theoretical knowledge. SOCRATES programme of the European Union started in 1995, which supports education starting from nursery school, language schools, traditional and adult education on every level. Moreover, ERASMUS programme (European Community Action Schemes for the Mobility of University Students) facilitates development of higher education. Hungarian HE institutions were first able to apply in 1997. Kaposvár University was one of the first universities which applied for ERASMUS programme.

Somogy Chamber of Commerce and Industry

Somogy Chamber of Commerce and Industry / H-7400 Kaposverce and Indu / Email: skik@skik.hu / Web: www.skik.hu

Somogy Chamber of Commerce and Industry was established by the act of economy chambers in 1994 with mandatory membership. According to the act of the Chamber, this public body works on cooperative principles. The compulsory membership was changed to volunteer one from 1 November, 2000.

The responsibility of the Chamber is to facilitate economic development along with the local government, to ensure fair market conditions, economic activity and realization of joint interests. The Chamber carries out administrative tasks related to vocational training, providing access to relevant documents, work

of counselling board, registration of construction companies. Chamber of Commerce plays an important role in development of dual training system and supervision of practical training, therefore putting emphasis on training career guidance activity. Somogy Chamber of Commerce and Industry (SKIK) functions as service center for business activities in Somogy county. Diverse range of services are developed and expanded according to actual needs of economic subjects. Besides the centre in Kaposvar, customer services are available in three additional towns: Siófok, Marcali and Nagyatád.

The Croatian Food Agency

The Croatian Food Agency / Ivana Gundulića 36b, Osijek / E-mail: info@hah.hr / Web: www.hah.hr

The Croatian Food Agency (HAH) is legal entity which role, organization and modus operandi are arranged/regulated by the Food Act (OG 81/13), the Statute of Croatian Food Agency and other legal acts of Croatian Food Agency. HAH was established by the Food Act from 2003, and officially has started with its work in January 2005. It is seated in Osijek. HAH is funded by the state budget of the Republic Croatia.

HAH performs scientific and technical tasks in the field of food and feed safety and is national referent point for risk assessment in food and feed safety area. In performing its duties HAH is guided by principles of independence, transparency and confidentiality.

Tasks of the HAH: / Tasks required to enable HAH to carry out its role:

- scientific risk assessment in the field of food and feed safety,
- to provide scientific studies in the field of food and feed safety,
- to provide scientific opinions at the request of the competent authorities, ex officio, or at the request of third parties for their needs,
- to provide technical opinions and scientific and technical support to the competent authorities in the areas of food and feed safety, food and feed quality, human nutrition, animal health and welfare, plant health, novel food, nutrient enriched food, food and feed for particular nutritional uses and GM food and feed,
- to provide initial risk assessment (as RASFF contact point in Croatia),

- to collect and analyse data from official controls and other relevant data for characterisation and monitoring of risks which have a direct or indirect impact on food and feed safety,
- to identify and characterize risks and emerging risks,
- to establish and coordinate national institution network in the field of food and feed safety in the Republic Croatia,
- to develop and apply uniform risk assessment methodologies in the field of food and feed safety
- to educate interested parties and to publish educative materials about food and feed related risks,
- to inform public about matters within its field of work,
- to express independently conclusions and orientations on matters within its field of work and to provide rapid, reliable, objective and comprehensible information to the public and interested parties,
- to promote the effective coherence between risk management, risk assessment and risk communication.

HAH cooperates closely with competent institutes, academic society, laboratories and other legal entities in food and feed safety system in the Republic Croatia. HAH also cooperates with other EU member states and competent international institutions and organizations.

HAH is Focal Point for European Food Safety Authority. HAH delivers information and data received from EFSA to the competent authorities in the Republic of Croatia.

Pogled na Kalničko gorje / Kalnik mountains / Kilátás a Kalniki felvidékre - Foto / Photo by Dalibor Brlek

Projekt partnerek

Kőrösi Mezőgazdasági Főiskola

Kőrösi Mezőgazdasági Főiskola / Milislava Demerca 1, Križevci / E-mail: uprava@vguk.hr / Web: www.vguk.hr

A Kőrösi (Križevci) Mezőgazdasági Főiskola 1860.-tól folyamatos mezőgazdasági oktatást végez, fenti év november 19.-én kezdte meg működését a Királyi gazdasági és erdészeti Egyetem, délkelet Európa legidősebb mezőgazdasági és erdészeti Egyetemeként. Az 1902. évben megalapításra került a Kőrösi (Križevci) Mezőgazdasági Főiskola amely egyben az első felsőfokú mezőgazdasági intézmény Horvátországban.

2005.-től a Főiskola összehangolta a képzési programokat a Bolonyai rendszer elveivel és így az egységes európai felsőoktatási térség részesévé vált. Bevezetésre került a ECTS bolonyai rendszer így lehetővé vált a két ciklusos tanulmányok végzése (3+2):

Mezőgazdasági szakképzés (három év, 180 kreditpont)

A Mezőgazdasági szakképzés folyik mint nappali és levelező tanulmányok a biotechnológiai tudomány szakterületén, mezőgazdaság három szakterületén:

- *Növénytermelés*
- *Zootecnika*
- *Mezőgazdasági management*

Speciális posztgraduális szakmai tanulmányok (kettő év, 120 ECTS pontok)

A főiskola kettő speciális diplomás szakmai tanulmánnyal rendelkezik amely levelező szakon valósul meg:

- *Mezőgazdaság - Speciális diplomás szakmai tanulmány, biotechnológiai tudományos szakterület, mezőgazdasági terület, Fenntartható és ökológiai mezőgazdaság*
- *Management a mezőgazdaságban - speciális diplomás szakmai tanulmány, társadalomtudományi terület, közgazdaság.*

A Főiskolának számos nemzetközi együttműködése van külföldi egyetemekkel illetve már az évek során sikeresen részt vesz az Erasmus hallgatói és tanári mobil programokban.

Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara

Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara / H-7400 Kaposvár, Anna u. 6 / Email: skik@skik.hu / Web: www.skik.hu

A gazdasági kamarákról szóló törvény alapján 1994-ben alakult meg a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara (SKIK) - kötelező tagsággal. A kamarai törvény értelmében a kamarák köztestületek, működésük önkormányzati elven alapul. 2000. november 1-től a kötelező tagság önkéntesre változott.

2011. novemberében az Országgyűlés módosította a gazdasági kamarákról szóló törvényt. A módosítás értelmében 2012-től – az agrár- és erdőgazdálkodási tevékenységet folytató vállalkozások kivételével – és egyéni vállalkozásnak kötelezővé vált a kamarai nyilvántartásba vétel, más néven kamarai regisztráció. A kamarai tagság azonban változatlanul önkéntes maradt.

A kamara feladata, hogy a jogszabályoknak megfelelően, önkormányzati elven alapuló működésével előmozdítsa a gazdaság fejlődését és szerveződését, a piaci magatartás tisztességét, a gazdasági tevékenységet folytatók általános, valamint együttes érdekeinek érvényesülését. Köztestületi funkciója alapján a ka-

mara államigazgatási feladatokat is ellát, mint például a szakképzéssel kapcsolatos hatósági feladatok, kereskedelmi okmányok kiállítása, Békéltető Testület működtetése, építőipari vállalkozások nyilvántartásba vétele.

A kereskedelmi és iparkamarák fontos szerepet töltenek be a duális képzési rendszer kialakításában és a gyakorlati képzés felügyeletében, ezért nagy hangsúlyt fektetnek a szakképzést megalapozó pályaorientációs tevékenységre is.

A Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara (SKIK) információs és szolgáltatási központként áll a Somogy megyében működő vállalkozások rendelkezésére. Szolgáltatásainak sokszínű palettáját a gazdasági élet szereplőinek valós igényei mentén alakította ki és folyamatosan bővíti. A Kaposváron található központon túl a megyében további három városban működik kamarai ügyfélszolgálat: Siófokon, Marcaliban és Nagyatádon.

Mali Balaton / Small Lake Balaton / Kis Balaton - Foto / Photo by Lelkes András

Ptica pčelarica / Bee-eater bird / Gyurgyalag - Foto / Photo by Goran Šafarek

Kaposvári Egyetem

Kaposvári Egyetem / Kaposvár, Guba Sándor u. 40. / E-mail: nagy.monika@ke.hu / Web: www.ke.hu

A Kaposvári Egyetem elkötelezett a folyamatos fejlesztés valamint a világ, gazdasági, technológiai életben való változásai iránt miközben ösztönzi az innovációt az oktatásban. Mindez képes alkalmazkodni a munkaerőpiac követelményeinek bízva abban, hogy ez viszont követelményeinek befolyásolása és a trendek azonos átadásával sokoldalú és versenyképes tudást adva a diákoknak. A szakmai képzés mellett egy fontos szempont, hogy fokozza a készségek, képességek és diákok gyakorlati szakértelmét.

2006-ban a MAB lefolytatta a Kaposvári Egyetem második akkreditációs értékelését, amely az egyetem "A" minősítésével zárult. Az értékelés hangsúlyozta az egyetem dinamikus fejlődését, tevékenységének több tudományterületre történő kiszélesítését. Sikeresen valósult meg a magas színvonalú oktatás és kutatás infrastrukturális, személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése.

Kiváló technikai feltételek mellett megoldott a karok közötti együttműködés, a lineáris oktatási rendszerre való áttérés más felsőoktatási intézményekhez viszonyítva kevesebb problémát vetett fel.

A Kaposvári Egyetem négy kara tudományterületeivel és képzési szintjeivel sajátos, színes oktatási programot kínál a jelentkezők számára.

A felsőfokú szakképzések mellett az agrár-, a művésze-

ti és művészetközvetítő, a gazdaság-, a társadalom- és a bölcsészettudományim valamint a pedagógusképzési területeken alapképzések, mesterképzések, és szakirányú továbbképzések közül választhatnak az érdeklődők. Így a végzett hallgatóink között van többek között természetvédelmi mérnök, pénzügyi szakember, színművész és gyógypedagógus is. Tovább bővíti a lehetőségeket a sportoktatási tanfolyam és a középfokú edzőképzés, amelyeket a Pannon Lovasakadémia biztosít.

A bolognai rendszernek megfelelően a tanulmányaikat a legmagasabb szinten folytatni kívánó hallgatók két doktori iskolában szerezhetik meg PhD-fokozatukat.

Az Egyetem folyamatosan alkalmazkodik a munkaerőpiac elvárásaihoz, és igyekszik a hagyományos értékek mellett olyan új szakokat, képzéseket indítani, amelyek a végzettek számára piacképes gyakorlati és elméleti ismereteket adnak.

1995-ben indult az Európai Unió SOCRATES programja, amely az oktatás minden szintjét - az óvodai képzéstől, a köz- és nyelvvoktatáson át a felnőttoktatásig - támogatja. Ezen belül az ERASMUS (European Community Action Schemes for the Mobility of University Students) program kifejezetten a felsőoktatási intézmények fejlesztési törekvéseit segíti. A magyar felsőoktatási intézmények először 1997-ben adhattak be pályázatot az ERASMUS programban való részvételre. Intézményünk az első között volt, akik beadták pályázatukat.

Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség

Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség / Ivana Gundulića 36b, Osijek / E-mail: info@hah.hr / Web: www.hah.hr

A Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség (HAH) jogi személy akinek tevékenységét, szervezetét és munka módját az Élelmiszerügyi törvény szabályozza (NN 81/13), a Horvát Élelmiszer Ügynökség élelmiszer alapokmánya és egyéb más jogi formák. A Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség alapítója a Horvát Köztársaság kormánya. 2003-ban került megalpításra az Élelmiszerügyi törvény alapján, hivatalosan munkáját 2005 januárjában kezdte meg. A Horvát Élelmiszerügyi Hatóság székhelye Eszéken található. A Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség munkájáért és törvények betartásáért a hatóság igazgatója a felelős aki egyben képviseli a hatóságot. A HAH munkájához a pénzügyi forrásokat az állami költségvetés biztosítja.

A Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség szakmai és tudományos munkát is végez az élelmiszer és állati takarmány élelmiszerbiztonság területén illetve nemzeti referencia pont az élelmiszer kockázat kezelés területén. A HAH tevékenységei között alkalmaszza a függetlenség, átláthatóság és titoktartás alapelveit.

A Horvát Élelmiszerügyi Ügynökség feladatai és munkái a következők:

- tudományos kockázatértékelés élelmiszer-és takarmánybiztonsággal kapcsolatos feladatok,
- tudományos tanulmányok kidolgozása élelmiszer-és takarmánybiztonsággal kapcsolatos területeken,
- illetékes szervek részére tudományos vélemények készítése szolgálati kötelezettségből vagy érdekelt harmadik személy részére,
- szakvélemények készítése vagy tudományos technikai segítség nyújtás az illetékes élelmiszer-és takarmánybiztonság területén, új élelmiszer piacra bocsátásakor felmerülő kérdések, kérdések tápanyagokkal kapcsolatban, élelmiszer különleges táplálkozási szükségletekre, a takarmány a különleges táplálkozási célokra, tudományos tanácsadást folytat takarmányozási, egészségi és állatjóléti, valamint növényegészségügygel kapcsolatos kérdésekben,

- kockázatkezelés kidolgozása (kapcsolattartó HR RASFF rendszer),
- hatósági ellenőrzések eredményeinek és egyéb adatok összegyűjtése és elemzése jellemzők és rizikó követés céljából melyek gyakorolnak közvetlen vagy közvetett hatást élelmiszer-és takarmánybiztonsággal kapcsolatban,
- keletkezésben való kockázat azonosítása és jellemzése
- Horvátországban lévő nemzetközi hálózatban résztvevő intézmények kialakítása, koordinálása, élelmiszer-és takarmánybiztonsággal kapcsolatos rendszerbe,
- egységes kockázatértékelési módszerek fejlesztése és alkalmazása, élelmiszer-és takarmánybiztonság területén,
- érdekefelek képzése és képzési anyagok kiadása kockázattal és veszélyekkel kapcsolatosan melyek az élelmiszerekből és takarmányokból erednek,
- lakosság értesítése tevékenységeikből eredő kérdésekben,
- független összegzések készítése és vélemények kifejtése tevékenységi köreiből illetve gyors, megbízható, tárgyilagos és érthető információ adása a nyilvánosság és érdekelt felek részére,
- együttműködés a funkciók, kockázatkezelés, kockázatértékelés, kockázatkezelés és kommunikáció hatékony előmozdításában.

A HAH alaptevékenysége mellett együttműködik intézményekkel, akadémiai közösségekkel, laboratóriumokkal és más jogi személyekkel akik kapcsolatban állnak az élelmiszer-és takarmánybiztonsággal összefüggő területekkel a Horvát köztársaság területén. Együttműködik az élelmiszeripar és takarmány-előállítás terén működő hazai és nemzetközi szervezetekkel.

A Horvát Élelmiszerügyi Hatóság kapcsolati pont az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) a kockázatértékelés területén valamint az EFSA-tól kapott adatokat, információkat továbbítja az illetékes hatóságok részére.

Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara / Zalaegerszeg, Petőfi u. 24. / E-mail: zmkik@zmkik.hu / Web: www.zmkik.hu

A Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 1995-től működik köztestületi formában, a helyi gazdaság önkormányzataként. Alakulásától (1995-től) 2000 októberéig 28000 megyei gazdasági vállalkozás gazdasági érdekképviselőjét látta el: gazdaságfejlesztési, kereskedelemfejlesztési, szakképzési, közigazgatási, okmányhitelesítési feladatait végezve. A Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara vezetésének döntése alapján, Magyarországon egyedülállóan kiépítette térségi szervezeti rendszerét: valamennyi városban térségi választott vezetőség és ügyfélszolgálati

iroda működik, így Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen, Lentiben és Zalaszentgróton.

A kamara a törvény által meghatározott feladatokat hajtja végre: általánosan minden olyan információval ellátja tagjait, amelyek azok piaci lehetőségeit, vállalkozása hatékonyságát, stb. szolgálják. A gazdaság fejlesztésével összefüggő feladatok a kamarák hagyományos funkcióit jelentik. Idetartoznak: a gazdasági tevékenység infrastruktúrájának fejlesztése, a külgazdaság feltételrendszerének javítása, vásár- és kiállítás-szervezés.

Ciljevi i aktivnosti projekta

Projekt ima za cilj uspostaviti dugotrajnu suradnju između mađarskih i hrvatskih obrazovnih institucija, te institucija koje pružaju podršku gospodarskim subjektima kako bi se omogućila popularizacija EKOTURIZMA i razvio učinkovit sustav usavršavanja s bazom podataka za ovaj gospodarski sektor. Projekt podržava znanje temeljeno na razvoju kroz sljedećih 5 aktivnosti: istraživanje, radionice, studijska putovanja, usavršavanje i uspostava digitalne platforme. Najprije je potrebno definirati način upravljanja, nadzora i kontrole u sustavu obrazovanja odraslih u obje zemlje koje sudjeluju u ovom projektu, poglavito s naglaskom na

turistički sektor. U tu će svrhu partneri u projektu organizirati 5 stručnih radionica iz pet relevantnih područja. Svaki će projektni partner za vrijeme trajanja projekta u svojoj zemlji organizirati jednu radionicu na kojoj će sudjelovati predstavnici partnerskih ustanova i obrazovnih institucija.

Stare drvene klijeti u okolici Križevaca / Old wooden vineyard cottages in Križevci countryside / Régi fapincék Križevci környékén - Foto / Photo by Dalibor Brlek

Project objectives and activities

The main goal of our project is the establishment of a long-lasting cooperation between HU and CRO educational and other supporting institutions in order to popularize the ECOTOURISM in general and to develop an efficient training and database background to this economic sector. The knowledge based development is supported during the project implementation by 5 activities: research, workshops, study tours, trainings and electronic platform development. First we have to know the management,

monitoring and control system of the adult training in both country - highlighting the tourism sector, therefore the partners organize 5 professional workshops in five relevant topics. All of the partners has one workshop in their own country with the participation of the representatives of the partners and of training institutions. The processing of the topics is supported by experts and a short summary is prepared which will be available on the project website.

A projekt célja és tevékenységei

A projekt fő célja, hogy létrehozzon egy hosszú távú együttműködést Magyarország és Horvátország oktatási és egyéb támogató intézményei között, annak érdekében, hogy népszerűsítse az ökoturizmust általánosságban és kidolgozzon egy hatékony képzési és adatbázis hátteret ehhez a gazdasági ágazathoz. A tudás alapú fejlesztés során 5 tevékenység kerül megvalósításra: kutatás, workshopok, tanulmányutak, képzések és az elektronikus platformfejlesztés. Először is ismernünk kell a felnőttképzés irá-

nyítási, felügyeleti és ellenőrzési rendszerét mindkét országban – kihangsúlyozva az idegenforgalmi ágazatot, ezért a partnerek 5 szakmai workshopot szerveznek 5 releváns témában. Minden partner egy workshopot tart a saját országában a partnerek és képző intézmények képviselőinek részvételével.

O ekoturizmu i istraživanju provedenom u sklopu projekta EKOTOP

Ekoturizam u Hrvatskoj i Mađarskoj

Turizam je jedna od najbrže rastućih svjetskih industrija i glavni je izvor prihoda za mnoge zemlje. Budući da se radi o industriji koja je orijentirana na rad s ljudima, turizam također otvara mnogo poslovnih prilika koje pomažu ekonomijama zemalja uključenih u proces. Međutim, kao i drugi oblici razvoja, turizam također može uzrokovati i probleme, kao što su društveno raslojavanje, gubitak kulturne baštine, stvaranje ekonomske ovisnosti isključivo o turizmu, te zagađenje okoliša. Ove činjenice dovoljne su za razumijevanje utjecaja masovnog turizma i nužnosti "odgovornijeg" alternativnog turizma. Takav, novi i održiviji tip turizma, koji u manjoj mjeri utječe na okoliš naziva se različitim imenima kao što su, primjerice "turizam u prirodi", "zeleni turizam", "meki turizam", održivi turizam, odnosno "ekoturizam".

Ekoturizam (engl. Ecotourism, njem. Eko-tourismus) je turizam u kojem je naglasak stavljen na boravak turista u prirodnom i nezagađenom okolišu, posebno u područjima s određenim stupnjem zaštite tog okoliša kao što su nacionalni parkovi (Vukonić, 2001.).

Uz pojavu ekoturizma spominje se ekološko osvješćivanje i u turističkoj potražnji i u turističkoj ponudi. Zato ekoturizam nije samo pojam ekološki zdravog turističkog putovanja nego i napora da se u okviru turizma provede odgovarajuća zaštita resursa. Međunarodna udruga ekoturizma definira ga kao putovanje odgovornih u prirodna područja gdje se čuva i štiti okoliš i brine o blagostanju lokalnog stanovništva (Vukonić, 2001.).

Na žalost, u Hrvatskoj je taj oblik turizma, unatoč deklarativnoj podršci, ostao relativno nerazvijen, a stvarni poticaji njegovu širenju su izostali. Institucionalna zaštita okoliša (posebice izvan zaštićenih područja) je na niskoj razini, a organizacijski elementi bitni za funkcioniranje ekoturizma: održavanje čistoće u turističkim destinacijama, kontrola kvalitete turističke ponude i organizacija ekoturističkih aktivnosti (npr. kajakaštvo, promatranje ptica, rafting i sl.) nisu riješeni na zadovoljavajući način.

Ipak, ekoturizam u Hrvatskoj ima veliki razvojni potencijal zbog izrazito raznovrsnog krajobraza, bogate biološke raznolikosti i mnogih aktivnih kulturnih tradicija, koje su pogodne za turizam manjih razmjera. Sve više ljudi traži autentično iskustvo koje se temelji na lokalnoj kulturi i tradiciji, koje je u većem skladu s prirodom i okolišem i koje nudi prijateljsku, personaliziranu uslugu. U tom smislu, Hrvatska se u očima inozemnih turista percipira kao poželjna ekoturistička destinacija.

U istraživanju i studiji polazi se od pretpostavke da je ekoturizam u prekograničnom području Hrvatska – Mađarska nedovoljno razvijen, odnosno ne postoji u svom "čistom" obliku, ali da bi gospodarski subjekti, poput malih privatnih poduzetnika, poljoprivrednih turističkih seljačkih gospodarstava i poljoprivrednih proizvođača ekoloških proizvoda, mogli utjecati na njegov razvoj. Također, postoje lokalne i županijske institucije, udruge, društva i ostali dionici razvoja koji će raditi na promicanju odgovornog ponašanja i podizanju svijesti o potrebi zaštite prirode. Jezgra razvoja ekoturizma u prekograničnom području jesu brojni zaštićeni prirodni lokaliteti od kojih je najpoznatiji Regionalni park Mura-Drava.

Svrha i cilj istraživanja na projektu ECOTOP

Istraživanje provedeno u sklopu projekta imalo je za cilj istražiti mogućnosti razvoja ekoturizma u Hrvatskoj (prekogranična Koprivničko-križevačka županija i Osječko-baranjska županija) i analizirati postojeće oblike već razvijenog ekoturizma u Mađarskoj (prekogranična županija Zala i Somogy) te diseminirati rezultate istraživanja u obliku prijenosa znanja na aktualne i buduće dionike u ekoturizmu (studente).

Posebni ciljevi istraživanja su:

- Objava rezultata istraživanja u formi studije,
- Izrada programa cjeloživotnog učenja iz područja ekoturizma,

- Izrada elektronske platforme za e-learning kao metodu cjeloživotnog učenja.

Zbog obuhvata područja i tematike kojom se bavi, projekt je namijenjen različitim korisnicima. Ciljne skupine koje imaju izravno koristi od projekta su:

- Poslovni dionici iz sektora gospodarstva na projektnim prekograničnim područjima koji su uključeni ili namjeravaju biti uključeni u turistički sektor (ekološki proizvođači, turistička seljačka gospodarstva, lovačka društva, planinarska društva, vlasnici ugostiteljskih i smještajnih objekata i sl.),
- Studenti ruralnih studija koji stječu nove vještine za razvoj svoje regije kao ekoturističke destinacije,
- Znanstvenici, nastavnici, javne organizacije i svi oni koji mogu pružiti tehničku, infrastrukturnu potporu kao i potporu kroz ljudske resurse,
- Istraživači i nastavnici koji mogu koristiti rezultate projekta u svom budućem radu.

Ciljne skupine koje će imati neizravne koristi su:

- Lokalno stanovništvo i poslovni akteri u projektnom području koji nisu izravno uključeni u ekoturizam, ali iskori-

štavaju pogodnosti pozitivnih gospodarskih aktivnosti u tom području,

- Donosioci odluka kojima će se olakšati priprema regionalnih ili županijskih razvojnih turističkih strategija i strategija zaštite okoliša.

Svrha rezultata istraživanja je prikazati prednosti i mogućnosti razvoja ekoturizma analiziranih prekograničnih županija, prije svega zbog njihove međusobne blizine i povezanosti, ali i uspostavljanja trajne suradnje radi populariziranja ekoturizma u zajedničkom ekosustavu.

Projekt "ECOTOP" obuhvaća brojne aktivnosti koje uključuju prikupljanje podataka, provedbu istraživačkih aktivnosti u analiziranom području, interpretaciju podataka u formi studije, izradu elektronske platforme, usuglašavanje zajedničkih edukacijskih programa i nastavnih planova, te ostale koordinirane aktivnosti projektnih partnera koje su važne s aspekta razvoja cjelokupne regije.

Što je to ekoturizam?

Unatoč postojanju brojne literature i održavanja raznih skupova na kojima se govori o ekoturizmu velikom broju ljudi još uvijek nije potpuno jasno što je zapravo ekoturizam. Postoje brojne definicije ekoturizma:

Jednu od prvih definicija ekoturizma dao je meksički arhitekt Caballos- Lascaurin 1987.:

“Putovanje u relativno netaknutu i nezagađenu prirodu sa specifičnim ciljevima kao što su učenje, uživanje i divljenje okolišu, biljkama i životinjama kao i prošlom i postojećem kulturnom nasljeđu određenog područja.”

Ruralni turizam kao osnova za razvoj ekoturizma

Prema definiciji Vijeća Europe, ruralni turizam je turizam na seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom mjestu, a najvažnija obilježja takvog turizma su mirna sredina,

odsutnost buke, očuvani okoliš, komunikacija s domaćinima, domaća hrana i upoznavanje sa seljačkim poslovima.

Hrvatska bi trebala slijediti sredozemni koncept razvoja, prema kojem se ekoturizam isprepliće s ostalim oblicima turizma, prije svega s ruralnim turizmom koji se sve više razvija i u kontinentalnom dijelu Hrvatske.

Razvoj ruralnog turizma pomaže očuvanju lokalnog identiteta, tradicije i običaja, štiti okoliš, jača autohtonu, tradicijsku i ekološku proizvodnju. Važnost ruralnog turizma se primarno reflektira u vrlo važnoj interakciji poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje tradicionalnih proizvoda, prezentiranja tradicije, tradicijske gastronomije i turističkih usluga – korištenjem postojećih resursa ruralnog prostora i sela kao njegovog sastavnog dijela.

Osnova razvoja ruralnog turizma su turistička seljačka obiteljska gospodarstva (TSOG).

Za ponudu ekoturizma karakteristično je da je čine mali i srednji pružatelji turističkih usluga s visoko personaliziranom ponudom turističkih doživljaja. U razvoj ruralnog turizma se unose ekološke dimenzije i promovira eko pristup. Ruralni turizam u Hrvatskoj trebao bi omogućiti efikasan način valorizacije prirodnih ekosustava, uvođenje suvremenih ekoloških standarda i zaštitu bioraznolikosti.

Jedriličarstvo na Šoderici kod Koprivnice / Windsurfing on Lake Šoderica near Koprivnica / Szörfözés a koprivnicai Sodericán - Foto / Photo by Goran Šafarek

U ruralnom prostoru nalaze se različite vrste objekata kao što su:

- Turistička seljačka obiteljska gospodarstva (obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo-OPG + dopunska ugostiteljsko-turistička djelatnost)
- Vinotočja/ kušaonice (vinski podrumi, kušaonice, smještaj na vinotočju, vinske ceste)
- Izletišta/restoran-objekti tradicijskog pripremanja hrane, tradicijski obrt, radionica i suveniri. Napomena: Izletišta je objekt u kojem se gostima pripremaju i uslužuju topla i hladna jela te pića i napitci
- Smještaj na ruralnom prostoru: tradicijske i druge ruralne kuće za odmor, sobe, apartmani, kampovi
- Eko-etno sela i gospodarstava s etno-zbirkama
- Eko gospodarstava i eko proizvodnja
- Tematske ceste i putevi, staze i itinerari na ruralnom prostoru

Ekoturizam kao oblik ruralnog turizma

Ekoturizam se u Hrvatskoj prepoznaje kao pokretač održivog razvoja i postepeno razvija kao jedan od selektivnih oblika turizma u ruralnim područjima. U literaturi često nalazimo ekoturizam kao jedan od oblika ruralnog turizma, a u novije se vrijeme ekoturizam i agroturizam spajaju u novi termin "ekoagro turizam" zbog ekološke očuvanosti većine ruralnih područja u Hrvatskoj. Nositelji ekoagroturizma bila bi ekoagroturistička gospodarstva koja bi poslovala u skladu s načelima ekološke poljoprivredne proizvodnje.

Prema Demonji i Ružiću (2010.) postoje brojne turističke aktivnosti na temelju kojih je moguće osmisliti brojne oblike turizma kao što su kulturni, zdravstveni, sportsko-rekreacijski, vodeni (wellness, vodeni sportovi, ribolov), vinski, lovni, vjerski, agroturizam i ostalo. Navedeni oblici turizma karakteristični su za ruralno područje.

Jedna od brojnih biciklističkih staza kroz prirodu Podravine / One of many cycling routes across Podravina / Egy a számos Drávamenti kerékpár utakból - Foto / Photo by Goran Šafarek

Turizam na seljačkim gospodarstvima ili agroturizam podrazumijeva odmor na seljačkom gospodarstvu uz korištenje usluge smještaja, prehrane, pića, zabave, rekreacije u obiteljskim zgradama ili drugim objektima smještaja (kamp, pansion, hotel) u okviru seljačkog gospodarstva. Osnovna djelatnost na seljačkom gospodarstvu je poljoprivreda, a usluge turistima su dodatna djelatnost.

Agroturizam karakterizira sve vrste turističkih usluga koje seljačko domaćinstvo može pružiti na svom gospodarstvu (imanju), kao cjelini ili na pojedinim svojim dijelovima, koji mogu biti i fizički razdvojeni. Kao ni kod pojma ruralnog turizma, tako ni kod turizma na seljačkim gospodarstvima ne postoje jednoznačne definicije, ni po nazivlju ni po sadržaju. Agroturizam određuje odsjedanje i, jednim dijelom, "sudjelovanje turista u radnim aktivnostima na farmama i rančevima". Turisti traže ovu vrstu turizma zbog toga što se odvija na otvorenom i koriste ga za različite aktivnosti na otvorenom. Drugi turisti žele iskusiti život na selu koji je često dio kulturnog imidža regije ili kreću u nostalgичni bijeg "u dobra stara vremena". Smještaj može biti u obliku noćenja s doručkom ili usluga za kampiranje. Taj se turistički proizvod može prodavati pojedinačno, a može i organizirano, ovisno o lokaciji. Rekreacijske aktivnosti turista kao što su pješačenje, ribolov, jahanje, skijanje, sanjkanje i slično mogu se organizirati

ovisno o turistički dostupnim atrakcijama i drugim turističkim resursima. Na taj način seljaci mogu osigurati dodatni dohodak od turizma, a ako su u tome dovoljno uspješni, mogu čak i zamijeniti dosadašnju gospodarsku djelatnost.

Turistička seljačka gospodarstva uglavnom se smatraju obrascem ruralnog turizma.

Sportsko-rekreacijski turizam je boravak i odmor temeljen na sportsko zabavnim aktivnostima u prirodi kao što su: šetnje, vožnja biciklom, skijanje, skijaško trčanje, jahanje, klizanje, plivanje, veslanje, badminton, igre loptom, te na posebno opremljenim i izgrađenim igralištima za skijanje, streličarstvo, tenis, odbojku, rukomet, nogomet, košarku i slično. U suvremenom društvu sport postaje važan sadržaj boravka tijekom kojega su turisti uključeni u različite sportske aktivnosti, primjerice: plivanje, jedrenje, ronjenje, veslanje, skijanje, tenis, golf, jahanje i druge. Takav oblik rekreacije naziva se sportskom rekreacijom, a najvažniji cilj joj je aktivni i sadržajni odmor turista.

Zdravstveni turizam je oblik odmora povezan uz termo-mineralna vrela, ljekovita blata i planinske predjele. U ovom obliku turizma se usluge smještaja i prehrane, te medicinski nadzor turistima osiguravaju u posebnim objektima – lječilištima.

Kulturni turizam predstavlja putovanje radi obilaska spomenika kulture, muzeja, galerija i kulturnih manifestacija. Uz tu ponudu

nadovezuje se i vjerski turizam s posjetom brojnim svetištima i vjerskim manifestacijama. Kulturni turizam u prvi plan stavlja kulturu, obrazovanje, doživljaje i iskustva kao zahtjeve aktivnog i sadržajnog odmora. Kulturni turizam se preklapa s ostalim oblicima turizma, primjerice gastronomskim, vjerskim, tranzitnim, seljačkim i drugim.

Vjerski turizam se manifestira kroz putovanje i posjete vjerskim središtima (ukazanja), obredima ili hodočašćima. Povezuje se s lokalnim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim vjerskim središtima. Sudionici u ovom obliku turizma potaknuti su na putovanja, djelomično ili potpuno, vjerskim motivima.

Lovni turizam je tipični oblik turizma karakterističan za ruralni prostor na čijim se poljoprivrednim i drugim zemljišnim i vodenim površinama provodi. Ovom obliku turizma posebno pogoduju geografski, hidrografski i klimatski uvjeti, te biljni pokrivač koji čine posebne pogodnosti za uzgoj i rast divljači, te se tako stvaraju pretpostavke za lovni turizam. Sudionici ovog oblika turizma su lovci, ali i članovi njihovih obitelji.

Vinski turizam promatra se u uskoj vezi s gastronomskim, jer je vino pratitelj hrane. Za razvoj ovog oblika turizma potrebna su, prije svega, vinogorja.

Ruralni turizam se neće moći ravnomjerno razvijati u cijeloj zemlji pa osobito pozornost treba posvetiti etapnosti toga razvo-

ja. Prema Kušenu, na prvo mjesto dolazi razvoj ruralnog turizma u primorskom zaleđu i u okolici nacionalnih parkova i parkova prirode, iza čega slijede razvijeni dijelovi planinskih područja, okolice velikih i srednjih gradova te toplica, ali i vrlo atraktivni dijelovi poljoprivrednog područja, osobito u blizini velikih rijeka. Nadovezujući se na to, područje Koprivničko-križevačke županije ima prirodnu (u prvom redu rijeka Drava, ravničarski tereni jezera, brdski pejzaži na obroncima Bilogore i Kalnika obrasli gustom vegetacijom) i povijesno-kulturnu baštinu (niz sakralnih objekata; razvijena umjetnička tradicija – naivno slikarstvo) koja predstavlja značajnu turističko-atraksijsku osnovu za različite oblike kontinentalnog turizma (ruralni, lovni i ribolovni turizam, boravak u prirodi - planinarenje, promatranje ptica, gastroturizam, biciklizam, izletnički i tranzitni turizam), a održavaju se i mnogobrojne manifestacije i provode razni projekti. Dio Koprivničko-križevačke županije uvršten je u EDEN mrežu, kao Europska destinacija izvrsnosti, čime se promiču modeli održivog razvoja turizma.

Za daljnji razvoj ruralnog turizma važni su, osim smještaja na seljačkom gospodarstvu, i drugi smještajni objekti u ruralnom prostoru. Potrebna je i ostala ugostiteljska infrastruktura: restorani, kušaonice vina, uređene turističke atrakcije (realne, turistički dostupne), osmišljene vinske ceste, biciklističke staze, hodoča-

snički putevi, receptivne turističke agencije, odnosno potrebne su osmišljene i organizirane ruralno turističke destinacije.

Studija o mogućnostima razvoja ekoturizma na temelju dobivenih podataka otkriva potencijale za razvoj ekoturizma u lokalnom okviru Koprivničko-križevačke županije i ukazuje na to da je za razvoj ekoturizma potrebno poduzeti brojne aktivnosti kako bi se maksimizirala korist od uvođenja ekoturizma u gospodarstvo županije.

Na temelju istraživačkih uvida dobiveni su sljedeći zaključci:

- Ekoturizam u Koprivničko-križevačkoj županiji (i u Hrvatskoj) nije razvijen, a ispitanici ga percipiraju kroz druge oblike turizma, osobito turizma u ruralnom području,
- Ekoturizam mora pridonijeti očuvanju i unaprjeđenju prirodnih područja i održivom razvoju područja i zajednica Koprivničko-križevačke županije,
- Uspjeh ekoturizma ovisiti će o efikasnoj koordinaciji rada između svih dionika: države, lokalne vlasti, privatnih poduzeća i lokalnog stanovništva,
- Razvoj ekoturizma počiva na edukaciji svih dionika u ekoturizmu, a osobito onima koji su najviše izloženi kontaktu s turistima,
- Infrastruktura za potrebe ekoturizma treba se razvijati u skladu sa načelima održivog razvoja,
- Ekološke prakse življenja i rada osnovna su pretpostavka razvoja ekoturizma na ekoturističkim gospodarstvima,

- Lokalni poduzetnici i stanovnici načelno izražavaju zainteresiranost za unapređivanje razvoja ekoturizma u domicilnoj županiji,
- Povoljne okolnosti za razvoj ekoturizma su brojni zaštićeni prirodni lokaliteti u pograničnom hrvatsko – mađarskom području od kojih je najpoznatiji Regionalni park Mura-Drava,
- Nepovoljne okolnosti za razvoj ekoturizma zajedničke su svim županijama prekograničnog područja i podrazumijevaju slabu promociju područja kao ekoturističkog lokaliteta, nedostatak ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta, lošu prometnu infrastrukturu i, općenito, nedostatak financijskih sredstava,
- Razvoj ekoturizma u pograničnom području oslanja se na različite vrste i oblike turizma karakteristične za hrvatsku, odnosno mađarsku stranu,
- Ekoturizam oko Regionalnog parka Mura-Drava po svojoj važnosti za ekosustav nadilazi okvir pograničnog područja Hrvatska – Mađarska i postaje lokalitet o kojem trebaju skrbiti sve zemlje Europske unije.

Preporuka za razvoj ekoturizma u prekograničnom području uključuje potrebu kontinuiranog educiranja o prednostima života i rada u tom području, zajedničkoj skrbi i promociji specifičnih karakteristika ekoturističkog područja i kreativnog osmišljavanja ekoturističkog proizvoda.

About ecotourism and research conducted within the ECOTOP project

Ecotourism in Croatia and Hungary

Tourism is one of the fastest growing world industries and the main income source for numerous countries. Since this is the industry which is primarily connected to working with people, tourism creates numerous business opportunities which facilitate economic development of the countries involved in the process. However, as many other forms of development, tourism can also create problems such as social stratification, loss of cultural heritage, creating economic dependence on tourism or environment pollution. The aforementioned facts are sufficient to understand the influence of “mass” tourism and the necessity of the “more responsible” alternative tourism. Such new and sustainable form of tourism, which to a lesser extent influences the environment, is known under various names such as “tourism in nature”, “green tourism”, “soft tourism”, “sustainable tourism”, i.e. “ecotourism”.

ECOTOURISM focuses on tourists who spend time in natural and unpolluted environment, especially in the areas placed under certain level of protection, such as, for example, national parks (Vukonić, 2001).

Emergence of ecotourism is often linked with environmental awareness both in tourism offer and tourism demand. Ecotourism is therefore not only the notion of ecologically healthy tourism travel, but also the notion of the effort to implement adequate protection of natural resources within tourism activities. International association of ecotourism defines tourism as travelling of the responsible individuals to natural areas where the environment is protected and the needs and welfare of local population are well cared for (Vukonić, 2001).

Unfortunately, despite declarative support, such form of tourism in Croatia is still insufficiently developed due to lack of true incentives for its expansion. Institutional environment protection (especially outside protected areas) is on extremely low level and organizational elements relevant for functioning of ecotourism:

maintaining clean environment within tourism destinations, quality control of tourism offer and organization of ecotourism activities (i.e. canoeing, bird watching, rafting etc.) are not solved in satisfactory manner.

Nevertheless, ecotourism in Croatia has a big development potential due to diverse and varying landscape, rich biological diversity and many active cultural traditions which facilitate tourism development on a small scale. More and more people seek authentic experience based on local culture and tradition, which is to a large extent in harmony with nature and environment and which offers friendly and personalized service. In this respect foreign tourists perceive Croatia as a favourable ecotourism destination.

Both the research and the study report were based on presumption that ecotourism in the cross-border area of Hungary and Croatia is insufficiently developed, i.e. that it does not exist in its “pure” form, stating that economic subjects, primarily small entrepreneurs, agricultural tourism farms and agricultural producers of organic products could positively affect its development. Furthermore, there are local and regional institutions, associations, groups and other stakeholders of regional development that can be actively involved in promotion of responsible behaviour and awareness raising regarding the need for protection of environment.

The core of developing ecotourism in the cross-border area are numerous protected natural localities such as the famous regional park Mura – Drava.

Purpose and objective of research within ECOTOP project

The research carried out within the ECOTOP project was oriented towards defining development possibilities of ecotourism in Croatia (the cross-border counties of Koprivnica-Križevci county and Osijek-Baranja county) and analysing the existing forms of

the already developed ecotourism activities in Hungary (cross-border counties of Zala and Somogy), as well as towards disseminating research results in the form of know-how transfer to present and future stakeholders in ecotourism (students).

Specific research results comprised the following:

- Publication of research results in the form of study report,
- Elaboration of life long learning programme in the field of ecotourism
- Establishing digital platform for e-learning as a form of life long learning

Due to the scope of its subject area and specific fields, the project is intended for various users. Target groups which have direct benefits from the project are:

- Business stakeholders from economic sectors in the project cross-border area who are either directly involved or plan to get involved in the tourism sector (producers of organic products, agricultural tourism farms, hunters associations, hiking associations, owners of accommodation facilities etc.),
- Students of rural study programmes who acquire new skills for development of their region as ecotourism destination,
- Scientists, teachers, public organisations and all those who can provide technical and infrastructural support, as well as support through human resources,
- Researchers and teachers who can use research results in their future work

Target groups which will be indirectly affected by the project are:

- Local population and business subjects in the project implementation area who are not directly involved in ecotourism, but use the opportunities created by positive economic activities in this field,
- Decision makers, since the project will facilitate preparation of regional tourism development strategies and environment protection strategies.

Primary purpose of research results is to provide an outline and possibilities of development of ecotourism in the cross-border counties, primarily for their mutual proximity and connection, but also for setting up an ongoing cooperation with the objective of popularization of ecotourism in our common ecosystem.

What is ecotourism?

Despite numerous books, articles and scientific meetings related to ecotourism, many people still don't fully comprehend the notion of ecotourism. There are many definitions of ecotourism: One of the first definitions of ecotourism was provided by a Mexican architect Caballos- Lascaurin in 1987:

“Travelling to a relatively intact and unpolluted nature with specific objectives such as learning, admiring the environment, plants and animals, as well as past and existing cultural heritage of the specific area.”

Rural tourism as foundation for development of ecotourism

According to definition of Council of Europe, rural tourism is tourism in village areas with all the activities usually carried out at such locations, whereas the most prominent features of such kind of tourism are quiet surroundings, absence of noise, preserved nature, communication with hosts, home made local food and learning about the everyday village activities.

Croatia should follow the Mediterranean development concept according to which ecotourism is intertwined with other forms of tourism, primarily with rural tourism - a tourism branch which is increasingly developed in continental part of Croatia.

Development of rural tourism facilitates preservation of local identity, customs and traditions, protects the environment, and strengthens autochthonous, traditional and organic production.

Importance of rural tourism lies primarily in significance of interaction of agricultural production, production of traditional products, presentation of tradition, traditional gastronomy and tourism services by using the existing resources of rural areas and village as its primary component.

Foundation for development of rural tourism are family agricultural tourism farms.

Ecotourism offer is primarily provided by small and medium sized tourism service providers with highly personalized offer of tourism experiences. Development of rural tourism contains ecological dimensions with promotion of ecological approach. Rural tourism in Croatia should enable efficient means of valorization of natural ecosystems, introduction of contemporary ecological standards and protection of biological diversity. Rural areas are marked by presence of various types of objects, some of which are:

- Tourism agricultural family farms (family agricultural farm + additional tourism activity of accommodation and catering)
- Wine shops/ tasting facilities (wine cellars, tasting facilities, accommodation within wine cellars, wine roads)
- Excursion sites/restaurant – objects of traditional preparation of food, workshops and souvenirs. Note: Excursion site is a facility where guests can get hot and cold dishes, drinks and beverages
- Accommodation in rural areas: traditional and other kinds of rural vacation houses, rooms, apartments, camp sites
- Eco-ethno villages and farms with ethno collections
- Organic farms and organic production
- Thematic routes, paths and itineraries in rural areas

Ecotourism as a form of rural tourism

In Croatia ecotourism is recognized for being the trigger of sustainable development and it is gradually developed as one of the selective tourism forms in rural areas. Literature often lists ecotourism as one of the forms of rural tourism, whereas ecotourism and agro tourism have recently been merged to a new notion of eco-agro tourism due to ecological preservation of the majority of rural areas in Croatia. The main stakeholders of eco-agro tourism would therefore be eco-agro tourism family farms which would carry out their business activity based on principles of organic agricultural production.

According to Demonja and Ružić (2010) there are numerous tourism activities based on which it is possible to create various forms of tourism, such as cultural, health, recreational-active, water (wellness, water sports, fishing), wine, hunting, religious, agro tourism and other. The aforementioned forms of tourism are characteristic for rural areas.

Rural tourism or agro tourism implies staying at a family farm (registered family agricultural company, agricultural trade, limited liability company or stock company) with usage of accommodation, nutrition, beverages, entertainment, recreation and other activities carried out in family buildings or other accommodation objects (camp, boarding house, hotel) within the respective family farm. Basic business activity on the family farm is agriculture, whereas services to tourists are additional business activities.

Agro tourism is characterized by all kinds of tourism services which family farms can offer as a whole or within their particular segments. As with the notion of rural tourism, family farm tourism can not be linked to a specific unambiguous definition neither regarding its title, nor regarding its content. Agro tourism is marked by accommodation of tourists and their participation in working activities on farms and ranches. Tourists seek this kind of tourism because its activities are carried out in the open and they use it for administering various kinds of outdoor activities. Other tourists wish to experience village life which is frequently a part of cultural image of the region or head for a nostalgic getaway to "good old times". Accommodation can comprise bed and breakfast service or provision of camping site service. Such tourism product can be sold individually or for organized visits, depending on the location. Recreational activities of tourists such as hiking, fishing, riding, skiing, sledging and other can be organized in line with the availability of tourism attractions and other tourism resources. This enables the villagers to ensure additional income based on tourism activities, and provided that they are sufficiently successful in administering tourism services, they can even replace their core economic activity. Tourism family farms are generally regarded as pattern of rural tourism. Sports-recreational tourism implies holiday stays based on

sports and entertainment activities in nature such as: walking, cycling, skiing, ski running, horse riding, skating, swimming, rowing, badminton, ball games, as well as activities on specially equipped sports grounds for skiing, archery, tennis, volleyball, handball, football, basketball etc. In contemporary society sport becomes an important content of stay during which tourists get involved in various kinds of sports activities such as: swimming, sailing, diving, rowing, skiing, tennis, golf, horse riding and other. Such form of recreation is called sports recreation and its primary objective is active and interesting holidays for tourists.

Health tourism is a form of tourism linked with thermal and mineral springs, medical mud and mountainous areas. In this form of tourism the services of accommodation, nutrition and medical surveillance are provided in special facilities - health resorts. Cultural tourism implies travelling for the purpose of visiting cultural monuments, museums, galleries and cultural manifestations. Such kind of tourism offer is linked with religious tourism where tourists visit numerous sanctuaries and religious manifestations. Cultural tourism is primarily based on culture, education, experience and adventures as requests of active holidays rich in various activities. Cultural tourism partly overlaps with some other forms of tourism, namely gastronomic, religious, transit, rural etc.

Religious tourism is manifested by travelling and visiting religious centres, rituals or pilgrimages. It is linked with local, regional, national and international religious centres. Participants in this form of tourism are to some extent or even entirely motivated from perspective of their religion to take part in travel.

Hunting tourism is a typical form of tourism characteristic for rural areas, since it is carried out on agricultural and other soil and water surfaces. This form of tourism requires favourable geographic, hydrographic and climate conditions, as well as plant cover, accounting for special advantages for the raising and growth of game animals, thus creating preconditions for hunting tourism. Participants in this kind of tourism are hunters, as well as members of their families.

Wine tourism is observed in its close connection with gastronomic tourism, since food is always accompanied by wine. This kind of tourism requires vineyards before all other things.

It will not be possible to evenly develop rural tourism on national level, so special emphasis should be placed on its development stages. According to Kucor, development of rural tourism in Adriatic hinterland and in proximity of national parks and nature parks should come first, followed by developed mountainous areas, surroundings of big and middle-sized towns and spas, but also very attractive parts of agricultural areas, especially those close to big rivers.

With reference to the above mentioned, it can be stated that Koprivnica-Križevci county both natural (primarily the Drava river, lowland area, lakes, hills and slopes of Bilogora and Kalnik overgrown with thick vegetation) and historical and cultural heritage (numerous sacral objects, developed art tradition - naive art) representing significant foundation of tourism at-

*Gabajeva Greda / Gabajeva Greda village / Gabajeva Greda falu -
Foto / Photo by Goran Safarek*

tractions for various forms of continental tourism (rural, hunting and fishing tourism, hiking, bird watching, gastro-tourism, cycling, excursions and transit tourism), along with numerous manifestations and implementation of various projects. One part of Koprivnica-Križevci County became a part of EDEN network, as European destination of excellence promoting the models of sustainable tourism development.

Besides accommodation capacities at family farms, other accommodation facilities in rural areas play a significant role in development of rural tourism. There is a necessity for establishing additional tourism infrastructure: restaurants, wine tasting facilities, tourism attractions (real, accessible to tourists), developed wine routes, cycle routes, pilgrimage paths, receptive tourism agencies, i.e. there is a need for planned and organized rural tourism destinations.

Research study report on possibilities of development of ecotourism based on obtained data provide an outline of potentials for development of ecotourism within the local framework of Koprivnica-Križevci county, indicating that development of ecotourism necessitates implementation of numerous activities in order to maximize the benefits of introducing ecotourism to county economy.

Research study report points to following conclusions:

- Ecotourism in Koprivnica-Križevci county (and in Croatia as well) is not sufficiently developed, and informants relate it to other forms of tourism, especially to tourism in rural areas,
- Ecotourism should contribute to preservation and advancement of natural areas and sustainable development of Koprivnica-Križevci county,
- Success of ecotourism depends on efficient coordination of activities among all stakeholders: state, local authorities, private companies and local population,
- Development of ecotourism builds on education of all stakeholders in ecotourism, especially those who are to a large extent exposed to contact with tourists,
- Infrastructure for ecotourism should be developed in line with principles of sustainable development,
- Ecological principles of life and work are basic precondition for development of ecotourism on ecotourism farms,
- Local entrepreneurs and inhabitants expressed their general interest for advancing development of ecotourism in their domicile county,
- Favourable conditions for development of ecotourism are numerous protected natural localities in the Hungarian-Croatian cross-border area, such as the famous regional park Mura – Drava,
- Unfavourable conditions for development of ecotourism are common for all counties in the cross-border area and they primarily relate to poor promotion of the area as ecotourism locality, lack of catering and accommodation capacities, poor road infrastructure and lack of financial means,
- Development of ecotourism in the cross-border area builds on various types and forms of tourism characteristic for Croatian i.e. Hungarian side,
- According to its importance for the ecosystem, ecotourism in the proximity of regional park Mura – Drava surpasses the framework of the cross-border area of Hungary and Croatia and becomes the locality that should be cared for by all the countries within the EU.

Recommendation for development of ecotourism in the cross-border area includes the need for continuous education on advantages of life and work in that area, joint care and promotion of specific features of ecotourism area and creative design of ecotourism product.

Az ökoturizmusról és az ECOTOP projekt keretén belül végzett kutatásról

Ökoturizmus Horvátországban és Magyarországon

Turizmus az egyik leggyorsabban fejlődő világiparág és számos ország fő jövedelemforrása. Mivel, hogy olyan iparról van szó amely az emberekkel való mukára irányul, a turizmus sok üzleti lehetőséget rejt amely segíti az országok gazdaságát. Tehát mint a fejlődés más formái, a turizmus szintén okozhat problémákat is, mint például a társadalmi rétegződés, kulturális örökség veszteség, gazdasági függőség kizárólag a turizmusban, illetve környezetszennyezés. Ezek a tényezők elegendőek a tömeges turizmus megértéséhez valamint a szükséges "felelősségteljesebb" alternatív turizmushoz.

Egy ilyen új, fenntarthatóbb turizmus fajta, amely kisebb mértékben befolyásolja a környezetet különböző neveken hívják, mint például "természet-alapú turizmus", "zöld turizmus", szelíd turizmus, "fenntartható turizmus vagy "ökoturizmus".

Ökoturizmus (angol: Ecotourism, német: Eko-tourismus) olyan turizmus amelyben hangsúlyt kap a turisták természetben való tartózkodása és szennyeztelen környezetben való tartózkodása, különösen meghatározott védelem alatt álló olyan területeken mint például a nemzeti parkok (Vukonić, 2001.). Az ökoturizmus megjelenésével említésre kerül a környezettudatosság a turisztikai keresletben és turisztikai ajánlatban is. Ezért az ökoturizmus nem csak a környezetbarát utazás fogalma hanem erőfeszítés, hogy a turizmus keretén belül megfelelő erőforrás védelme kerüljön alkalmazásra. Az Ökoturizmus Nemzeti Szervezete úgy határozza meg mint a felelősségteljes személyek utazása természetes területekre ahol védik és őrzik a környezetet és védik a helyi lakosság jólétét (Vukonić, 2001.).

Sajnos Horvátországban ez a turizmusfajta, deklaratív támogatás ellenére viszonylag rejtőn fejletlen, a tényleges támogatások az elterjedéséhez hiányoznak.

Az intézményi környezetvédelem (különösen a védett területeken kívül) alacsony szintű, a szervezeti elemek fontosak az ökoturizmus működése szempontjából: turisztikai desztinációk

tisztaság fenntartása, turisztikai ajánlat és ökoturisztikai tevékenységek szervezése, minőség ellenőrzése (pl.: kajakozás, márdár figyelés, rafting és stb.) nincsenek kielégítő módon megoldva.

Ugyanakkor az ökoturizmus Horvátországban nagy fejlesztési potenciálval rendelkezik különösen a változatos tájaival, gazdag biológiai változatosságaival és számos aktív kulturális tradíciójával, melyek alkalmasak a kisebb mértékű turizmusra.

Egyre több ember keresi az autentikus élményt amelynek az alapja a helyi kultúra és hagyomány, amely nagyobb harmóniában van a természettel és környezettel és amely barátságos személyreszabott szolgáltatást nyújt.

Ebben a tekintetben Horvátország a külföldi turisták szemében kívánatos ökoturisztikai célállomás.

A kutatás tanulmánya is abból a feltételezésből indul ki, hogy az ökoturizmus a Horvát - Magyar határmenti területeken nem kelletően fejlett hanem nem létezik "tisztá" formában, de a gazdasági alanyok, mint a magánvállalkozások, mezőgazdasági turisztikai, falusi gazdaságok és mezőgazdasági ökotermékeket gyártók hatást gyakorolhatnak a fejlődésére.

Továbbá, léteznek helyi és megyei intézmények, egyesületek, társaságok és más fejlődésben résztvevők akik támogatni fogják a felelős magatartást és tudatosítják a szükséges környezetvédelmet.

A határmenti területek ökoturizmusának fejlődésének központjai a számos természetvédelmi területek melyeke közül legismertebb a Mura- Dráva Nemzeti Park.

Az ECOTOP projekt kutatás célja és szándéka

A kutatás a projekt keretén belül valósult meg azzal a céllal, hogy megvizsgálja az ökoturizmus lehetséges fejlesztéseit Horvátországban (határonátnyúló Kapronca -Kőrös megye, Eszék-Baranya megye) és elemezze a már meglévő fejlett ökoturizmust Ma-

Utok Mure u Dravu, Veliki Pažut kod Legrada iz zraka / Aerial view of Mura-Drava confluence, Veliki Pažut near Legrad / Dráva-Mura torkolat, Légrád közelében Veliki Pažut -
Foto / Photo by Goran Šafarek

gyarországon (határmenti Zala megye és Somogy megye) illetve a kutatási eredmények tudás formájában való terjesztése a jelenlegi és jövőbeli ökoturizmusban érintettek részére (diákok).

A kutatás konkrét célkitűzései:

- A kutatás eredményeinek közzététele tanulmányok formájában,
- Egész életen át tartó tanulási program kidolgozása az ökoturizmus területén
- Elektromos platform kidolgozása az e-learning oktatáshoz, mint élethosszig tartó tanulás módszere

A projekt témaköre és területe, mellyel foglalkozik, különböző felhasználók részére tervezett. Célcsoportok, amelyek közvetlenül részesülnek a projektből:

- A projekt határmenti területeinek a gazdasági szektor üzleti alanyai akik részt vesznek vagy szeretnék részt venni a turisztikai szektorban (környezetbarát termelők, falusi gazdaságok, vadász-, hegymászó társaságok, vendéglátó és szálláshelyek tulajdonosai, stb.),
- Diákok akik új készségeket sajátítanak el a saját régiójuk fejlesztésére mint ökoturisztikai úticél,
- A kutatók, oktatók, közigazgatási és mindazok akik technikai, infrastrukturális támogatást valamint emberi erőforrás támogatást tudnak nyújtani.

- A kutatók és oktatók akik a projekt eredményeket a jövőbeli munkájukhoz hasznosítani tudják.

Célcsoportok amelyek közvetlenül részesülnek a projektből:

- A projekt terület helyi lakosai és üzleti szereplői akik nincsenek közvetlenül kapcsolatban az ökoturizmussal hanem a terület pozitív gazdasági tevékenységeit használják ki.
- A döntéshozók akiknek segítséget nyújt a regionális és megyei turisztikai stratégia és környezetvédelmi stratégia kidolgozásában.

A kutatás eredményeinek a célja az ökoturizmus fejlesztési lehetőségek előnyeinek bemutatása a határmenti megyék elemzésével, elsősorban a egymáshoz való közelség és kötődés miatt, valamint a tartós együttműködés megvalósítása az ökoturizmus népszerűsítésének céljából.

AZ ECOTOP projekt sok tevékenységet tartalmaz beleértve az adatgyűjtést, kutatási tevékenységek a vizsgált területen, adatok összefoglalása tanulmányok formájában, elektronikus platformok, oktatási programok tantervekkel való összehangolása és egyéb projekt partner tevékenységeket melyek fontosak a teljes régió fejlesztése szempontjából.

Mi az ökoturizmus?

Számos meglévő irodalmi és különböző találkozók ellenére az ökoturizmus témaköréről az emberek nagy részének még mindig nem teljesen világos mi az ökoturizmus.

Az ökoturizmusnak többféle meghatározása létezik:

Az ökoturizmus egyik első meghatározását egy mexikói építész, Caballos-Lascaurin adta 1987-ben: " Utazás viszonylag érintetlen és szennyezetlen természetben speciális célokkal mint a tanulás, élvezet és környezet-, növényzet-, állatvilág csodálata és a korábbi és jelenlegi kulturális örökség őrzése az adott területen."

Vidéki turizmus mint az ökoturizmus alapja

az Európai tanács meghatározása szerint, a vidéki turizmus a falusi területeken való turizmus minden tevékenységgel melyet az adott helyen végeznek, a legfontosabb jellemzői ennek a turizmus fajtának a nyugodt környezet, zajmentes környezet, megőrzött környezet, helyi emberekkel való kommunikáció, helyi étel és a falusi munkákkal való ismerkedés.

Horvátországnak követnie kellene a mediterrán fejlesztési koncepciót, amely szerint az ökoturizmus összefonódik a többi turizmus formákkal különösen a vidéki turizmussal mely gyorsabban fejlődik Horvátország kontinentális részén.

A vidéki turizmus fejlesztése segít megőrizni a helyi identitást, tradíciókat és hagyományokat, óvja a környezetet, erősíti az eredeti tradicionális és ökológiai termelést.

A vidéki turizmus fontossága kölcsönhatásban van a mezőgazdasági termeléssel, tradicionális termékek gyártásával, hagyományok bemutatásával, hagyományos gasztronómiai és turisztikai szolgáltatásokkal – a vidéki területek meglévő forrásainak használtával és a falvak alkotóelemeivel.

A vidéki turizmus alapjai a turisztikai falusi családi gazdaságok. Az ökoturizmus ajánlatának jellemzőjét képzik a turisztikai szolgáltatást nyújtó kis- és középvállalkozások magasan személyre szabott idegenforgalmi élményekkel.

A vidékfejlesztési turizmus tartalmaz környezetvédelmi dimenziókat és az öko-elérhetőséget támogatja. Horvátországban a vidéki turizmus lehetővé kellene tennie a hatékony természetes ökorendszerek értékelését, a modern ökológiai szabványok bevezetését és a biológiai sokféleség védelmét.

A vidéki területeken különböző fajtájú objektumok találhatóak, mint például:

- Turisztikai falusi családi gazdaságok (családi mezőgazdasági gazdaságok- OPG+ kiegészítő vendéglátóipari- turisztikai tevékenységek)
- Bor üzletek/kóstoló (boros pincék, borkóstoló, szállás, borutak)
- Kirándulóhelyek/éttermek – objektumok hagyományos ételek készítésére, hagyományos mesterségek, műhelyek és ajándéktárgyak. Megjegyzés: A kirándulóhely egy olyan objektum ahol a vendégek részére hideg és meleg ételeket illetve italokat készítenek, szolgálnak fel.

Stoka na ispaši / Cattle grazing / Állat legeltetés - Foto / Photo by Dalibor Brlek

- Szállás a vidéki térségen: hagyományos és más vidéki nyaralók, szobák, apartmanok, kempingek.
- Öko- etnikai falvak és gazdaságok etnikai gyűjteménnyel
- Öko- gazdaságok és öko -termelés
- Tematikus utak, utazások, pályák és interiőrök a vidéki területen.

Ökoturizmus mint a vidéki turizmus fajtája

Horvátországban az ökoturizmus elismert hajtóereje a fenntartható fejlődésnek és fokozatosan fejlődik mint a turizmus szelektív formája a vidéki területeken. A szakirodalomban gyakran találjuk az ökoturizmust a vidéki turizmus egyik formájaként, újabban az ökoturizmus és a falusi turizmus egy új kifejezésben jelentkezik “ökoagro turizmusként” az ökológia megőrzése Horvátország vidéki területein. Az ökoagro- turizmus hordozói az ökoagro turisztikai gazdaságok lennének akik ökológiai mezőgazdasági irányelvek alapján működnének.

Demonja és Ružić szerint (2010) számos turisztikai tevékenységek léteznek melyek alapján lehetőség van számos turizmus fajták kigondolására mint amilyenek a kulturális, egészségügyi, sport-rekreatív, vízi (wellnes, vízi sportok, halászat), borászati, vadászati, vallási, agro-turizmus, és mások. A felsorolt turisztikai formák megfelelnek a vidéki területeknek.

Turizmus a falusi gazdaságokban, vagy agroturizmus, magábanértendő pihenést jelent a falusi gazdaságokban, szállás használatlaltal, étkezéssel, ital fogyasztással, szórakozással, kikapcsolódással családi épületekben vagy más objektumokban (kemping, panzió, hotel) a falusi gazdaság keretében. A falusi gazdaságok fő tevékenysége a mezőgazdaság míg a turistáknak való szolgáltatás kiegészítő tevékenység.

Az agroturizmust mindefajta turisztikai szolgáltatás jellemzi melyet a falusi turizmus tud nyújtani a saját gazdaságában (farmján) teljes egészében vagy csak egyes részeiben, melyek fizikailag elválaszthatóak egymástól. A vidéki turizmusnál illetve a falusi gazdaságok turizmusánál nem létezik egységes meghatározás a terminológiában sem pedig a tartamat illetően. Az agroturizmus meghatározza a turizmusi területekben való tartózkodást és a “ turisták részvételét a munkatevékenységekben a farmokon illetve tanyákon” A turisták részéről keresettek az e fajta turizmus amiatt nyílt területen történik és különböző szabadtéri tevékenységekhez használható. Más turisták szeretnének meg tapasztalni a falusi életet amely gyakran része a kulturális imagenak vagy nosztalgikus menekülés a “régi szép időkbe”. A szállás lehet éjszaka reggelivel vagy kemping szolgáltatás formájában. Ez a turisztikai termék értékesíthető egyedileg de lehetséges szervezeten is a hely függvényében.

A turisták szabadidős tevékenységei mint a gyaloglás, horgászat, lovaglás, síelés, szánkózás és hasonlóak a rendelkezésre álló

ló turisztikai attrakciók függvényében és más turisztikai források függvényében lehetséges. Ily módon a gazdálkodók a turizmusból származó egyéb jövedelmre is szert tehetnek és amennyiben sikeresek a jelenlegi gazdasági tevékenységüket is megváltoztathatják.

A turisztikai falusi gazdaságok általában a vidéki turizmus nyomtatványaként szerepelnek.

Sport- szabadidős turizmus: pihenés és szabadidő eltöltése sport szórakoztató tevékenységek a természetben mint pl: séta, kerékpározás, síelés, lovaglás, korcsolyázás, úszás, evezés, tollaslabdázás, labda játékok, felszerelt és kiépített pályákon való síelés, íjászat, tenisz, röplabda, kézilabda, futball, kosárlabda stb.

A modern társadalomban a sport fontos tartalomává vált a tartózkodás során melyeken a turisták is részt vesznek a különböző sport tevékenységeken mint például: úszás, vitorlázás, búvárkodás, evezés, síelés, tenisz, golf, lovaglás stb. Az ilyen fajta kikapcsolódást hívják sport szabadidőnek, a legfontosabb célja pedig a turisták aktív és tartalmas üdülése.

Egészségturizmus: olyan pihenési forma amely kapcsolatban áll a termál- ásványi forrásokkal, gyógyvízzel és hegyvidéki éghajlattal. Az ilyen turizmus fajta a vendégek részére szállást, étkezést és orvosi felügyeletet biztosít különböző épületekben- gyógyfürdőkben.

Kulturális turizmus: utazás, műemlékek, múzeumok, galériák és kulturális rendezvényeket képvisel. Erre az ajánlatra kapcsolódik a vallási turizmus, szentélyek és vallási események látogatása. A kulturális turizmus reflektorfénybe helyezi a kultúrát, oktatást, élményeket és tapasztalatokat mint az aktív és tartalmi pihenés kérdését A kulturális turizmus átfedést mutat a többi turizmus formákkal mint pl. gasztronómiai, vallási, tranzit, falusi és más.

Vallási turizmus utazásokkal és vallási szentélyek (jelenések), szertartásokkal és zarándoklatokkal nyilvánul meg. Összekötésben áll a helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi vallási központokkal. A résztvevők ebben a turizmusformában, részlegesen vagy teljesen, vallási elemekkel vannak ösztönözve az utazásra.

Vadász turizmus a turizmusnak egy tipikus formája mely jellemző a vidéki térségre amely mezőgazdasági, egyéb, földi és vízi területeken zajlik. E fajta turizmusnak különösen kedvezők a földrajzi, vízrajzi és éghajlati feltételek és a növénytakaró amely különös lehetőséget nyújt a vadállomány tenyésztésére és ezzel megteremt a vadász turizmust.

Az e fajta turizmus résztvevői a vadászok illetve a családtagjaik szoros. A bor turizmus összefüggésben van a gasztróturizmussal mivel a bor az étel kísérője. Az e fajta turizmushoz elsősorban szőlőhegyek szükségesek. A vidéki turizmus nem fog tudni egyenletesen fejlődni az egész ország területén ezért különös figyelmet kell szentelni a fokozatos fejlődésnek. Kušen szerint a vidéki turizmus fejlesztésénél első helyre kerül a tengerparti hátsó ország, a nemzetközi parkok és természeti parkok, ezeket követik a fejlett hegyvidéki területek, nagy és közép városok környékei és a gyógyfürdők, de a nagyon atraktív mezőgazdasági területek is, különösen a nagy folyók közelében. Az előbbiekhöz

kapcsolódóan Kapronca -Kőrös megye rendelkezik természeti (elsősorban Dráva folyó, sík területű tavak, Bilogorai és Kalniki hegyi táj sűrűn borított növényzettel) és történelmi-kulturális örökséggel (egyházi épületek sorai; fejlett művészi tradíció- naív festészet) amely jelentős turisztikai attrakció alapot nyújt a különböző kontinentális turizmusnak (vidéki vadász és halász turizmus, természetben való időtöltés- hegymászás, madárles, gasztróturizmus, kerékpározás, kiránduló- és tranzit turizmus) és számos rendezvények valamint különböző projektek is meg- rendezésre kerülnek.

A Kapronca-Kőrös megyének egy része az EDEN hálózat tagja mint at Európai célállomások kiválósága mely elősegíti a fenntartható turizmusfejlesztési modelleket.

A további vidéki turizmus fejlesztéshez a falusi gazdaságokon való szálláshelyen kívül fontosak az egyéb szállási objektumok is melyek a vidéki területeken találhatóak. Fontos az egyéb vendég- látói infrastruktúra: éttermek, borkóstolók, rendezett turisztikai attrakciók, borutak, kerékpár utak, zarándok utak, a fogékony utazási irodák illetve átgondolt, szervezett vidéki utazási irodák. Tanulmány az ökoturizmus fejlesztéséről a kapott adatok alapján a Kapronca -Kőrös megyében lehetőséget mutat az ökoturizmus fejlesztésére és arra mutat, hogy az ökoturizmus fejlesztéshez szükséges számos tevékenységet kell alkalmazni ahhoz, hogy a haszon megtérüljön az ökoturizmus bevezetésével a megye gazdaságában.

A kutatás alapján az alábbi következtetések vonhatók le:

- Az ökoturizmus a Kapronca -Kőrös megyében (Horvátországban) nem fejlett, a válaszadók más turisztikai formákon keresztül tartják számon, különösen vidéki turizmusként.
- Az ökoturizmusnak hozzá kell járulnia a természeti területek őrzéséhez és fejlesztéséhez és a Kapronca -Kőrös megye területeinek és közösségének fenntartható fejlesztéséhez.
- Az ökoturizmus sikere függni fog a résztvevők hatékony koordinációjától: az állam, a helyi hatóságok, a magánvállalkozások és a helyi lakosoktól.
- Az ökoturizmus fejlesztése a résztvevők, az ökoturizmus oktatásán alapszik, különösen azok oktatásán akik leginkább kapcsolatban vannak a turistákkal.
- Az ökoturizmus infrastrukturális szükségleteit összhangban kell fejleszteni a fenntartható fejlődés irányelveivel.
- A környezetvédelmi gyakorlat és az élet az alapfeltétele az ökoturizmus fejlesztésnek az ökoturisztikai gazdaságokban.
- A helyi lakosok és a vállalkozók érdeklődést mutatnak az ökoturizmus fejlesztésére a megyében.
- Az ökoturizmus fejlesztésére adottak a kedvező feltételek, a meglévő számos természeti területek a határmenti horvát- magyar területeken melyek közül legismertebb a Mura- Dráva Nemzeti Park.

Hegyesztű - Foto / Photo by Korbély Barnabás

- Az ökoturizmus kedvezőtlen feltételei közé tartoznak az összes határmenti megyékben és területeken; a területek gyenge promóciója, vendéglátóegységek és szállás hiánya, rossz közlekedési infrastruktúra és általában a pénzügyi források hiánya jellemzők.
- A határmenti területek ökoturizmusa különböző fajtájú és formájú turizmus fajtákra támaszkodik melyek jellemzők a horvát és a magyar oldalra is.
- Az ökoturizmus a Mura- Dráva Nemzeti Park ökoszisztémájának fontossága túlmutat a Horvátország- Magyarország határmenti területein és olyan helyé válik melyről az Európai Unió összes országának gondoskodnia kell.

A határmenti területek ökoturizmus fejlesztésének ajánlata szükségessé teszi a folyamatos képzést az e területen való élet- és munka folyamatokról, az e területekről való közös gondoskodást és az ökoturizmus specifikus jellemzőinek bemutatását illetve kreatív ökoturisztikai termék kidolgozását.

Hungary-Croatia
IPA Cross-border Co-operation Programme

Realizacija REKLAM Koprivnica

